

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 21 november 2017
Portefeuillehouder(s) : wethouder Haring
Portefeuille(s) : Onderwijs
Contactpersoon : M. Hopman
Tel.nr. : 0625723711
E-mailadres : hopman.m@woerden.nl

Onderwerp:

Openbaar basisonderwijs in de kleine kernen

Kennisnemen van:

De notitie 'Openbaar basisonderwijs in de kleine kernen'

Inleiding:

Landelijke ontwikkelingen laten zien dat het aantal leerlingen in het openbaar onderwijs daalt. Dit is ook in Woerden het geval. We hebben geconstateerd dat, analoog aan deze ontwikkelingen, het aantal leerlingen in het openbaar onderwijs in de kleine kernen, Zegveld, Kamerik en Harmelen, is afgenomen. Een gevolg daarvan was de sluiting van de openbare basisschool De Pionier in Zegveld in 2010.

Het streven van de gemeente is het behoud van voldoende kwalitatief aanbod van openbaar basisonderwijs in de gehele gemeente Woerden. Om die reden is in de programmabegroting 2017 opgenomen om een raadsinformatiebrief te schrijven over '*het behoud en/of terugkeer van het openbaar basisonderwijs in de kleine kernen*' (zie ook P-094 LangeTermijnAgenda). Wij willen u in deze raadsinformatiebrief informeren over de kwalitatieve invulling van de grondwettelijke zorgplicht voor het openbaar primair onderwijs. Dit doen we door te kijken naar het huidige basisschoolaanbod in en rondom de kleine kernen. Wij vinden het van belang dat er voldoende en divers aanbod aan onderwijsdenominaties binnen een gemeente is. Wij zijn van mening dat ouders in de buurt moeten kunnen kiezen tussen verschillende basisscholen voor hun kinderen.

Kernboodschap:

Wettelijke zorgplicht

De rol van de gemeenteraad is te zorgen voor de aanwezigheid van openbaar basisonderwijs binnen tien kilometer (gemeten over de weg). Op dit moment voldoet gemeente Woerden, vanuit elke kern gemeten, aan deze ondergrens. Daarnaast is in gemeente Woerden de stichtingsnorm van een basisschool 200 leerlingen. In 2010 is door het prognosebureau PVG vastgesteld dat de belangstelling voor het openbaar basisonderwijs in de kern Zegveld gering is. Om deze reden is het aannemelijk dat ook nu en in de kleine kernen Kamerik en Harmelen de stichtingsnorm voor een openbare school niet gehaald zal worden.

Inzet van Stichting Klasse

Wij zijn in gesprek gegaan met Stichting Klasse over het aanbod van openbaar basisonderwijs in alle vier de kernen. Stichting Klasse heeft aangegeven dat de terugkeer van openbaar basisonderwijs in de kernen Zegveld en Kamerik momenteel niet haalbaar is, gelet op het geringe aantal kinderen en de ingezette krimp. De lijn van Stichting Klasse ligt vooral op het waarborgen van goed kwalitatief openbaar basisonderwijs. Om die reden wil Stichting Klasse zich juist inzetten op de kwaliteit van de huidige openbare basisscholen in gemeente Woerden. Stichting Klasse geeft aan dat die scholen momenteel onder druk staan door de aanhoudende daling van het aantal kinderen in de regio. Dit geldt onder andere voor de openbare basisschool de Horizon in Harmelen, waarvoor Stichting Klasse financiële investeringen doet om ervoor te zorgen dat die school levensvatbaar blijft. Daarnaast wil Stichting Klasse met aandacht voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit en actieve communicatie de trend van lage leerlingaantallen doorbreken en zorgen voor goede levensvatbare scholen in de gemeente Woerden. Hiermee lijkt het openbaar onderwijs in Harmelen verzekerd.

Aansluiting bij gemeentelijk beleid

De gemeente Woerden voldoet formeel aan de garantiefunctie door de aanwezigheid van voldoende openbare basisscholen in de kernen Woerden en Harmelen. Het college vindt het ook van belang dat ouders voldoende keuzevrijheid hebben bij het kiezen van een school voor hun kinderen. Dit is geborgd door het aantal openbare basisscholen in de gemeente en het openbare karakter van de katholieke basisschool de Miland in buurtschap De Meije in Bodegraven en de katholieke basisschool De Wijde Blik in Kamerik.

Financiën:

n.v.t.

Vervolg:

In het Integraal Huisvestingsplan wordt samen met de schoolbesturen een planmatige vernieuwing van alle schoolgebouwen in de komende 40 jaar opgenomen. Het Integraal Huisvestingsplan vormt de basis van het gesprek als het gaat om het gewenste aanbod van onderwijsvoorzieningen en integraliteit van onderwijsaanbod in de wijken.

Daarnaast willen we het schoolaanbod een plek geven in de lange termijn onderwijsagenda. De lange termijn onderwijsagenda zal duidelijkheid bieden in de doelen waar gemeente en onderwijs gezamenlijk in optrekken: samenwerking en integraliteit zijn hierin de kernbegrippen. We gaan met de schoolbesturen in gesprek over het aanbod van voldoende en kwalitatief goed (openbaar) basisonderwijs in de gemeente Woerden.

Bijlagen:

Notitie 'Openbaar basisonderwijs in de kleine kernen' (17.022529).

De secretaris,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M.H.J. van Kruijsbergen', written in a cursive style.

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V.J.H. Molkenboer', written in a cursive style.

V.J.H. Molkenboer

Notitie openbaar basisonderwijs in de kleine kernen

Inleiding

Wij vinden het van belang dat er voldoende en divers schoolaanbod aan onderwijsdenominaties binnen een gemeente is. Wij zijn van mening dat ouders in de buurt moeten kunnen kiezen tussen verschillende basisscholen voor hun kinderen.

We hebben geconstateerd dat, gelijk aan de landelijke ontwikkelingen, het aantal leerlingen in het openbaar basisonderwijs in de kleine kernen, Zegveld, Kamerik en Harmelen, daalt. Een gevolg daarvan was de sluiting van de openbare basisschool De Pionier in Zegveld in 2010. Het streven van de gemeente is het behoud van voldoende kwalitatief aanbod van openbaar basisonderwijs in de gehele gemeente Woerden. Om die reden is in de programmabegroting 2017 opgenomen om een raadsinformatiebrief te schrijven over *'het behoud en/of terugkeer van het openbaar basisonderwijs in de kleine kernen'*. Wij willen u informeren over de kwalitatieve invulling van de grondwettelijke zorgplicht voor het openbaar primair onderwijs. Dit doen we door onder andere te kijken naar het huidige openbare basisschoolaanbod in en rondom de kleine kernen.

Wettelijke zorgplicht

De Grondwet kent een zorgplicht voor de gemeente in artikel 23 lid 4: *"In elke gemeente wordt van overheidswege voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal openbare scholen. Volgens bij de wet te stellen regels kan afwijking van deze bepaling worden toegelaten, mits tot het ontvangen van zodanig onderwijs gelegenheid wordt gegeven, al dan niet in een openbare school."* Elke gemeente moet zorgen voor genoeg openbare scholen binnen haar grenzen. Het orgaan dat daarover binnen het gemeentebestuur beslist, is de gemeenteraad. De gemeenteraad als lokale overheid 'peilt' als het ware de behoefte aan openbaar onderwijs binnen de eigen gemeente. Het is ook denkbaar dat een gemeente in de behoefte aan openbaar onderwijs voorziet door met een buurgemeente samen te werken, waarbij de te stichten openbare school op het grondgebied van die andere gemeente komt.

De gemeenteraad neemt een nieuwe openbare basisschool in een plan op:

- a. indien binnen tien kilometer (gemeten over de weg) nog geen openbare school aanwezig is;

Op dit moment voldoet gemeente Woerden aan deze ondergrens.

- b. indien aan de hand van een planprognose aannemelijk is gemaakt dat een te stichten openbare school binnen vijf jaar na de start van de school bezocht wordt door een aantal leerlingen dat ten minste gelijk is aan de voor die gemeente geldende stichtingsnorm.

In gemeente Woerden is de stichtingsnorm van een basisschool 200 leerlingen. In de kleine kernen is het zeer aannemelijk dat de stichtingsnorm voor een openbare school niet gehaald zal worden, omdat de belangstelling voor openbaar basisonderwijs gering is (zie 10R.00142).

Stichting Klasse

Het openbaar basisonderwijs in Woerden is sinds 2008 ondergebracht bij de Stichting Klasse te Gouda. Stichting Klasse is het bestuur van het openbaar basisonderwijs en speciaal onderwijs in de gemeenten Bodegraven - Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Woerden.

Vanaf 1 januari 2014 kan volgens de wet de Stichting van openbaar onderwijs zelf besluiten tot opheffing van een onder haar bevoegd gezag vallende school en tevens tot stichting van een nieuwe openbare school. De gemeente vervult enkel een garantiefunctie. Het externe toezicht van de gemeente behoort zich primair te richten op de zorgplicht, ervoor te waken dat er voldoende (en kwalitatief goed) openbaar onderwijs is en dat het karakter van het openbaar onderwijs gewaarborgd blijft.

De gemeenteraden van de gemeenten in het werkgebied van Stichting Klasse zijn sinds 1 januari 2016 belast met het externe toezicht op het openbaar karakter van het onderwijs op de scholen

van Stichting Klasse (waar de Inspectie van het Onderwijs het externe toezicht op de onderwijskwaliteit uitoefent).

De Raad van Toezicht ziet toe op het beleid en het beheer van het College van Bestuur. De Raad volgt de resultaten en kijkt naar eventuele risico's. Ook controleert de Raad of de wetten en regels nageleefd worden. Zij let op de integriteit van de bestuurders en de identiteit van de scholen. De Raad adviseert het College van Bestuur en is haar werkgever. Tevens wijst de Raad van Toezicht een accountant aan die belast is met de controle van de jaarrekening.

Openbaar basisonderwijs in de kleine kernen

Zegveld

De Waldhoorn werd in 1977 de openbare school in de gemeente Zegveld, waar tot dan alleen een Protestant Christelijke school met duidelijke signatuur bestond. Op 1 oktober 1993 had De Waldhoorn 63 leerlingen en vier groepsleerkrachten. Op 1 augustus 1994 is De Waldhoorn samengegaan met 't Ravelijn in de kern Woerden (wijk Molenvliet). De vestiging in Woerden werd de hoofdvestiging, de vestiging in Zegveld de nevenvestiging. De nevenvestiging in Zegveld draagt de naam De Pionier. Vanaf eind jaren negentig is het aantal leerlingen van De Pionier teruggelopen van 83 naar 22. Volgens het prognosebureau PVG, dat namens de gemeente in 2010 een prognose heeft opgesteld, blijft het aantal leerlingen de komende 15 jaar vrijwel gelijk (zie 10R.00142). Daarnaast is in hun onderzoek naar voren gekomen dat er een geringe belangstelling is voor openbaar basisonderwijs in Zegveld. Hierin staat ook beschreven dat enkele jaren geleden door middel van diverse investeringen geprobeerd is het tij te keren, maar dit toen niet heeft geleid tot een groeiend aantal leerlingen voor openbaar basisonderwijs.

Voor openbaar basisonderwijs kunnen de ouders in Zegveld gebruikmaken van de scholen in de kern Woerden die vallen onder Stichting Klasse. In de kern Woerden staan drie lespunten binnen deze 10 kilometer: Rembrandt van Rijn school (5,2 kilometer), De Achtsprong (6,4 kilometer) en Andersenschool (8,3 kilometer). Ook na de opheffing van de Pionier is er in de gemeente Woerden voldoende openbaar basisonderwijs. Daarnaast is er ook een rooms-katholieke basisschool Miland in buurtschap De Meije in Bodegraven, die een open karakter heeft. Deze basisschool is onderdeel van stichting De Groeiling, een stichting voor katholiek en interconfessioneel onderwijs. Locatie Miland is een school met ongeveer 50 leerlingen in het midden van het Groene Hart met een open karakter, waarbij de kernwaarden respect, verbondenheid en zorgzaamheid centraal staan.

Kamerik

In de kern Kamerik staat basisschool De Wijde Blik. De school is in 2007 ontstaan uit een samenvoeging van twee scholen: de Hemrik (openbaar onderwijs) en de Maria Goretti (katholiek onderwijs). De Wijde Blik valt onder Stichting Kalisto-Boeiend onderwijs, het bestuur voor katholiek basisonderwijs in de gemeenten Woerden, Montfoort, Stichtse Vecht en De Ronde Venen. Naast de katholieke grondslag hanteert de school een open houding. Zij beperken hun identiteit niet tot een enkele geloofsovertuiging. De school beschrijft zichzelf als een katholieke school met een openbaar karakter. Dit betekent dat er katholieke vieringen zijn, maar dat er ook een verbinding is met andere godsdiensten en levensbeschouwingen. Dit betekent dat ouders kunnen kiezen voor een katholieke school die wel belang hecht aan het karakter van de kenmerken, algemene toegankelijkheid, algemene benoembaarheid en actieve pluriformiteit, van het openbaar onderwijs. Daarnaast kunnen ouders in Kamerik ook gebruikmaken van de scholen in de kern Woerden die vallen onder Stichting Klasse. Zij staan in Kamerik binnen deze 10 kilometer: Rembrandt van Rijn (3,8 kilometer), De Achtsprong (5,1 kilometer) en Andersenschool (4,1 kilometer).

Harmelen

Stichting Klasse heeft aangegeven zich juist te willen inzetten voor de huidige openbare basisscholen in gemeente Woerden. Dit geldt vooral voor de openbare basisschool de Horizon in Harmelen, waarvoor Stichting Klasse financiële investeringen doet om te zorgen voor kwalitatief goed openbaar basisonderwijs. Stichting Klasse zet in op het verbeteren van de onderwijskwaliteit en actieve communicatie om de trend van lage leerlingaantallen te doorbreken en te zorgen voor goede levensvatbare scholen in de gemeente Woerden.

Rol van Stichting Klasse

Wij zijn in gesprek gegaan met Stichting Klasse over het aanbod van openbaar basisonderwijs in alle vier de kernen. Stichting Klasse heeft aangegeven dat de terugkeer van openbaar basisonderwijs in de kernen Zegveld en Kamerik momenteel niet haalbaar is, gelet op het geringe aantal kinderen en de ingezette krimp. De lijn van Stichting Klasse ligt vooral op het waarborgen van goed kwalitatief openbaar basisonderwijs.

Koers

In het kader van het ontwikkelen van een gezond en toekomstbestendig voorzieningenstelsel is het van belang om in gesprek te blijven met de schoolbesturen en op basis daarvan te komen tot een blijvend kwalitatief aantrekkelijk schoolaanbod in gemeente Woerden. In het Integraal Huisvestingsplan (verder IHP) wordt samen met de schoolbesturen een planmatige vernieuwing van alle schoolgebouwen in de komende 40 jaar opgenomen. Het IHP vormt de basis van het gesprek als het gaat om het gewenste aanbod van onderwijsvoorzieningen en integraliteit van onderwijsaanbod in de wijk.

Daarnaast willen we het aanbieden van voldoende en kwalitatief goed basisonderwijs een plek geven in de lange termijn onderwijsagenda. De lange termijn onderwijsagenda zal duidelijkheid bieden in de doelen waar gemeente en onderwijs gezamenlijk in optrekken: samenwerking en integraliteit zijn hierin de kernbegrippen.